

**การประเมินหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร**

The Curriculum Evaluation on Master Degree Program of Education in Curriculum
and Instruction, Faculty of Education, Silpakorn University.

วิสูตร โพธิ์เงิน*

Wisud Po Ngern

วิสาข์ จิตวิตร**

Wisa Juttiwat

มาเรียม นิลพันธุ์***

Maream Nilapan

อรพิน ศิริสัมพันธ์***

Orapin SiriSamphan

อิกิมาส มากจู้ย*

Atikamas Makjui

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงประเมิน (Evaluative Research) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร ในด้านบริบทของหลักสูตร ด้านปัจจัยนำเข้า ด้านกระบวนการ และด้านการผลิตโดยเป็นการประเมินผลผลิตของหลักสูตร และเพื่อศึกษาสภาพปัญหา และแนวทางการพัฒนาหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร โดยมีกลุ่มเป้าหมาย/ผู้ให้ข้อมูล 4 กลุ่ม ได้แก่ 1) นักศึกษาสาขาวิชาหลักสูตรและการสอนชั้นปีที่ 1 – 2 ที่กำลังศึกษาอยู่ระหว่างปีการศึกษา 2557 ถึง ปีการศึกษา 2558 มีนักศึกษาทั้งหมดจำนวน 21 คน 2) อาจารย์ผู้สอนรายวิชาต่าง ๆ ในสาขาวิชาหลักสูตรและการสอน/กรรมการตรวจสอบวิทยานิพนธ์ จำนวน 12 คน 3) ผู้บริหารมหาวิทยาลัย และผู้บริหารคณะศึกษาศาสตร์ จำนวน 2 คน และ 4) คณะกรรมการดำเนินงาน/อาจารย์ประจำหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอนจำนวน 5 คน โดยรวบรวมข้อมูลทั้งข้อมูลเชิงปริมาณและข้อมูลเชิงคุณภาพ โดยใช้แบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ใช้สถิติบรรยายในวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ ได้แก่ การแจกแจงความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ส่วนการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพใช้การวิเคราะห์เนื้อหาและสรุปประเด็นสำคัญจากการสัมภาษณ์และสนทนากลุ่ม

ผลการวิจัยประเมินหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร โดยภาพรวม พบว่า นักศึกษา และผู้สอน/กรรมการตรวจสอบวิทยานิพนธ์ มีความคิดเห็นว่าเหมาะสมอยู่ในระดับมาก และในรายด้าน พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ด้านผลผลิต และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ด้านปัจจัยนำเข้า

ผลการศึกษาปัญหา และแนวทางการพัฒนาปรับปรุงหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน พบว่า มีปัญหาและข้อเสนอแนะในด้านต่าง ๆ ประกอบด้วย 1) ด้านบริบท พบว่า รายวิชาในส่วนของการจัดการเรียนรู้ยังมีสัดส่วนที่น้อยไปเมื่อเทียบกับรายวิชาทางด้านหลักสูตร 2) ด้านปัจจัยนำเข้า พบว่า คณะควรมีการจัดทำห้องสมุดเฉพาะทางของคณะ ในห้องเรียนระบบสัญญาณไร้สาย(WIFI)ไม่มีและไม่เสถียรใช้งานไม่ได้ ฐานข้อมูลวิชาการเทคโนโลยีสารสนเทศมีจำนวนมากแต่ยังไม่คุ้มค่า หลักสูตรไม่มีคู่มือให้นักศึกษาและเห็นควรจัดทำคู่มือหลักสูตร ในส่วนของวิทยากรภายนอกมาให้ความรู้ยังมีจำนวนน้อย รายวิชาบางรายวิชาไม่เปิดให้นักศึกษาลงทะเบียน และควรมีการจัดการศึกษาดูงานภายนอกในหน่วยงานที่มีการปฏิบัติที่ดี 3) ด้านกระบวนการ พบว่า ในการจัดการเรียนการสอนอาจารย์ผู้สอนร่วมในรายวิชาเดียวกันสั่งงานซ้ำซ้อนกันและอยากให้อาจารย์มีเอกสารตำราคำสอนเป็นของตนเอง และไม่ได้รับคำปรึกษาเรื่องอื่น ๆ เกี่ยวกับการเรียนเท่าที่ควรเพราะไม่มีอาจารย์ที่ปรึกษาทางวิชาการควรมีการแต่งตั้งอาจารย์ที่ปรึกษาทางวิชาการ และ 4) ด้านผลผลิต พบว่า นักศึกษา/อาจารย์ผู้สอนและคณะกรรมการพิจารณาวิทยานิพนธ์ เห็นว่ามีความเหมาะสม

คำสำคัญ การประเมินหลักสูตร/ หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน

Abstract

Research title : The Curriculum Evaluation on Master Degree Program of Education in Curriculum and Instruction, Faculty of Education, Silpakorn University

Year : 2017

The research is an Evaluative Research and formative evaluation. The purpose of this study is to 1) evaluate the curriculum of the Master Degree program in Curriculum and Instruction Faculty of Education Silpakorn University in the context, input, process, and product. The side is the evaluation of the course's interim output. and 2) to study the problem. And guidelines for the development of the Master Degree program in Curriculum and Instruction Faculty of Education Silpakorn University. There are 4 groups: 1) Students in Curriculum and Instruction Year 1 - 2 are studying during the academic year 2014- 2016. There are Twenty-one students 2) Twelve instructors/considering thesis committee members. 3) Two administrators of the Faculty of Education; and 4) Five committee in the Master Degree program. courses in curriculum and instruction. The collecting both quantitative and qualitative data are using by questionnaire and the interview topic. The data descriptive statistics are used analyze quantitative data, including frequency, percentage, mean, and standard deviation. Qualitative analysis uses content analysis and summarizes key points from the interview. and group discussion.

The results of the evaluation of Master Degree Program in curriculum and instruction faculty of Education Silpakorn University. Overall, it was found that the students and the instructors /considering thesis committee members. The opinions are appropriate at a high level. And

The results in problem and guidelines for the development of the Master Degree program in curriculum and instruction found problems and suggestions: 1. Context : In the course of learning management provides a small proportion compared to subjects in the curriculum. 2. Inputs : it was found that the faculty should have a dedicated library. In the classroom, the wireless system (WIFI) is unavailable and unstable. The database of information technology has many but not worth it. The course does not have a guide for students and should be considered as a course guide. In the part of the external speakers came to know a small amount, some courses are not open to students and should be managed to field trip in units in the best practices. 3. Process : teaching and learning, the instructors engaged in the same course instructed overlapping tasks and wanted teachers to have their own text and no other advice. to appoint academic advisors. And 4. Product : students member of the examination committee have the opinion in product of curriculum is appropriate.

Key words : Curriculum Evaluation /Master Degree Program in Curriculum and Instruction

บทนำ

สถาบันอุดมศึกษามีภารกิจหลักประการหนึ่ง คือ การผลิตบัณฑิตโดยเปิดสอนทั้งหลักสูตรระดับปริญญาบัณฑิต และบัณฑิตศึกษา ซึ่งระดับบัณฑิตศึกษาจะมุ่งเน้นการพัฒนานักวิชาการ และนักวิชาชีพที่มีความรู้ความสามารถระดับสูงในสาขาวิชาต่าง ๆ โดยกระบวนการวิจัย เพื่อให้สามารถบุกเบิกแสวงหาความรู้ใหม่ได้อย่างอิสระ รวมทั้งมีความสามารถในการสร้างสรรค์จรรโลงความก้าวหน้าทางวิชาการเชื่อมโยงและบูรณาการศาสตร์ที่ตนเชี่ยวชาญกับศาสตร์อื่นได้อย่างต่อเนื่อง มีคุณภาพ และจรรยาบรรณทางวิชาการและวิชาชีพ ทุกหลักสูตรจะกำหนดปรัชญาและวัตถุประสงค์ให้สัมพันธ์สอดคล้องกับแผนพัฒนาการศึกษาระดับอุดมศึกษาของชาติ ปรัชญาของการอุดมศึกษา ปรัชญาของสถาบันอุดมศึกษา และมาตรฐานวิชาการและวิชาชีพของแต่ละสาขาวิชา เมื่อใช้หลักสูตรไปได้ระยะหนึ่งจะต้องมีการประเมิน ซึ่งการประเมินหลักสูตรมีวัตถุประสงค์เพื่อพิจารณาว่าหลักสูตรที่ใช้เมื่อดำเนินการแล้วบรรลุวัตถุประสงค์ของหลักสูตรที่กำหนดไว้หรือไม่ จากนั้นนำผลที่ได้มาพิจารณาว่ามีมาตรฐาน มีประสิทธิภาพ และประสิทธิผลหรือไม่เกี่ยวกับคุณภาพของหลักสูตรโดยใช้ ผลการวัดในแง่มุมต่าง ๆ ของสิ่งที่จะประเมิน

การประเมินหลักสูตรในสถาบันอุดมศึกษา นอกจากผู้ใช้หลักสูตรจะประเมินเพื่อพิจารณาตรวจสอบระบบการบริหารหลักสูตรเพื่อปรับปรุงคุณภาพตามขั้นตอนของการพัฒนาหลักสูตรแล้ว ยังต้องปฏิบัติเพื่อให้สอดคล้องกับเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการ ที่กำหนดให้ทุกหลักสูตรมีการพัฒนาหลักสูตรให้ทันสมัย แสดงการปรับปรุงดัชนีด้านมาตรฐานและคุณภาพการศึกษาเป็นระยะอย่างน้อยทุก ๆ 5 ปี และมีการประเมินเพื่อพัฒนาหลักสูตรอย่างน้อยทุก ๆ 5 ปี (คณะกรรมการการอุดมศึกษา, 2558 : 17) นอกจากนี้ในการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ที่ได้กำหนดไว้ในมาตรา 47 ให้มีการประกันคุณภาพการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาในทุก ระดับ ประกอบด้วย ระบบประกันคุณภาพภายใน และระบบการประกันคุณภาพภายนอก และมาตรา 48 ให้หน่วยงานต้นสังกัดและสถานศึกษาจัดให้มีระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาและให้ถือว่าการประกันคุณภาพภายในเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารการศึกษาที่ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่องโดยการจัดทำรายงานประจำปีเสนอต่อหน่วยงานต้นสังกัด และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาและเพื่อรองรับการประกันคุณภาพภายนอกประกอบกับกระทรวงศึกษาธิการ (2553) ได้กำหนดกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2552 (Thai Qualification Framework for Higher Education, TQF : HEd) เพื่อให้สถาบันอุดมศึกษาได้พัฒนาหรือปรับปรุงรายละเอียดของหลักสูตร อันนำไปสู่หลักสูตรที่มีคุณภาพและมาตรฐานอย่างต่อเนื่อง

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร ตระหนักถึงความสำคัญในการพัฒนาบุคลากรทางการศึกษาที่จะส่งผลต่อการปฏิรูปการศึกษาของชาติ และด้วยภารกิจที่สำคัญในฐานะสถาบันการอุดมศึกษาที่เน้นการสร้างสรรค์ มีความทันสมัย และใส่ใจความเป็นอัตลักษณ์ของความเป็นไทย คณะศึกษาศาสตร์โดยภาควิชาหลักสูตรและวิธีสอนได้เปิดสอนหลักสูตรระดับมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอนในปีพ.ศ. 2556 มุ่งผลิตผู้นำทางการศึกษาในการพัฒนาหลักสูตรและการสอน โดยเน้นกระบวนการวิจัยเพื่อให้มีความสามารถในการสร้างสรรค์ความก้าวหน้าทางการพัฒนาหลักสูตรและการสอน เชื่อมโยงและบูรณาการศาสตร์ต่าง ๆ มีคุณธรรมและจรรยาบรรณทางวิชาชีพ หลักสูตรมีเป้าประสงค์ในการผลิตมหาบัณฑิตทางการศึกษาที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญ ด้านหลักสูตรและการสอน มีทักษะการเป็นนักพัฒนาหลักสูตรและครูสอนมืออาชีพสามารถผลิตงานวิจัยผลงานทางวิชาการและนวัตกรรมด้านหลักสูตรและการสอน และเพื่อให้มหาบัณฑิตมีคุณธรรม จริยธรรมในวิชาชีพนักพัฒนาหลักสูตรและวิชาชีพครู และได้เปิดดำเนินการจัดการเรียนการสอนเมื่อปี พ.ศ.2557 เพื่อให้เป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับอุดมศึกษา พ.ศ. 2558 หลักสูตรระดับมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอนจะครบรอบการประเมิน 5 ปี ในปี พ.ศ. 2560 ซึ่งขณะนี้อยู่ในระหว่างการใช้หลักสูตรดังกล่าวเป็นเวลา 3 ปี และเพื่อให้การประเมินหลักสูตรครอบคลุมวัตถุประสงค์ของการประเมินอย่างเป็นระบบตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับอุดมศึกษา พ.ศ. 2548 ภาควิชาหลักสูตรและวิธีสอนซึ่งรับผิดชอบบริหารหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน รวมทั้งความคิดเห็นที่สมควรดำเนินการประเมินหลักสูตรดังกล่าว โดยใช้ CIPP Model (มาเรียม นิลพันธุ์, 2553: 31-32) ประกอบไปด้วย (1) การประเมินด้านบริบท (Context Evaluation) (2) การประเมินด้านปัจจัยนำเข้า (Input Evaluation) (3) การประเมินด้านกระบวนการ (Process Evaluation) และ (4) การประเมินด้านผลผลิต (Product Evaluation) เพื่อนำผลการ

ประเมินไปใช้ในการพัฒนาปรับปรุงหลักสูตรให้มีคุณภาพ มีประสิทธิภาพ และประสิทธิผลได้มาตรฐานตามปรัชญา และวัตถุประสงค์ของหลักสูตร จึงกำหนดให้มีการประเมินหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน (หลักสูตรใหม่ พ.ศ. 2556) เพื่อนำผลการประเมินไปปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรในครั้งต่อไป ทั้งนี้เพื่อผลิตมหาบัณฑิตที่มีคุณภาพเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาการศึกษาในอนาคต

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อประเมินหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร ในด้านบริบท ด้านปัจจัยนำเข้า ด้านกระบวนการ ด้านผลผลิต
2. เพื่อศึกษาปัญหาและแนวทางการพัฒนาปรับปรุงหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงประเมิน (Evaluative Research) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร ในด้านบริบทของหลักสูตร ด้านปัจจัยนำเข้า ด้านกระบวนการ และด้านการผลิตโดยเป็นการประเมินผลผลิตระหว่างทางของหลักสูตร และเพื่อศึกษาสภาพปัญหา และแนวทางการพัฒนาหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร โดยวิธีดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. **กลุ่มเป้าหมาย** ประกอบด้วย นักศึกษาสาขาวิชาหลักสูตรและการสอนที่กำลังศึกษาอยู่ระหว่างปีการศึกษา 2557 ถึง ปีการศึกษา 2558 จำนวน 21 คน อาจารย์ผู้สอนรายวิชาต่าง ๆ ในสาขาวิชาหลักสูตรและการสอน/กรรมการตรวจสอบวิทยานิพนธ์ จำนวน 12 คน ผู้บริหารมหาวิทยาลัย และผู้บริหารคณะศึกษาศาสตร์ จำนวน 2 คน และคณะกรรมการดำเนินงาน/อาจารย์ประจำหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอนจำนวน 5 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง ซึ่งจะสอบถามและสัมภาษณ์เกี่ยวกับหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอนจำแนกตามกลุ่มผู้ให้ข้อมูล จำนวน 4 ชุด ดังนี้

ชุดที่ 1 สำหรับนักศึกษา เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน(หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2556)

ชุดที่ 2 สำหรับนักศึกษา เป็นประเด็นข้อคำถามในการสนทนากลุ่ม (focus group) ในเรื่องความคิดเห็นที่มีต่อหลักสูตรการบริหารจัดการ การจัดการเรียนการสอน สิ่งสนับสนุน และข้อเสนอแนะอื่นๆ

ชุดที่ 3 สำหรับอาจารย์ผู้สอน/กรรมการตรวจสอบวิทยานิพนธ์ เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน(หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2556)

ชุดที่ 4 สำหรับผู้บริหารและกรรมการบริหารหลักสูตรเป็นแบบสัมภาษณ์ความคิดเห็นที่มีต่อหลักสูตรข้อคำถามในประเด็นเกี่ยวกับ ด้านบริบท ด้านปัจจัยนำเข้า ด้านกระบวนการด้านผลผลิต และ ข้อเสนอแนะอื่น ๆ

3.การสร้างและพัฒนาเครื่องมือ

คณะผู้วิจัยได้สร้างและพัฒนาเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ โดยมีขั้นตอนการสร้างและพัฒนาเครื่องมือ ดังนี้

3.1แบบสัมภาษณ์อย่างมีโครงสร้าง

- 1) ศึกษาวิเคราะห์เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการประเมินหลักสูตร
- 2) สร้างแบบสัมภาษณ์ตามขอบเขตของเนื้อหา ครอบคลุมวัตถุประสงค์ของการวิจัยและครอบคลุมในประเด็นที่ศึกษา

3) ตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา (Content Validity) โดยผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตรและการสอน และด้านการประเมินผล จำนวนทั้งสิ้น 3 ท่าน และนำมาปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะ และมีค่าระดับอยู่ที่ 0.67 – 1.00

3.2แบบสอบถามความคิดเห็น

- 1) ศึกษาวิเคราะห์เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการประเมินหลักสูตร
- 2) สร้างแบบสอบถามความคิดเห็นตามขอบเขตของเนื้อหา ครอบคลุมวัตถุประสงค์ของการวิจัยและครอบคลุมในประเด็นที่ศึกษา

4) ตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา (Content Validity) โดยผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตรและการสอน และด้านการประเมินผล จำนวนทั้งสิ้น 3 ท่าน และนำมาปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะ และมีค่าระดับอยู่ที่ 0.67 – 1.00

3.3ประเด็นสนทนากลุ่ม

- 1) ศึกษาวิเคราะห์เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการประเมินหลักสูตร
- 2) ตั้งประเด็นสนทนากลุ่มตามขอบเขตของเนื้อหา ครอบคลุมวัตถุประสงค์ของการวิจัยและครอบคลุมในประเด็นที่ศึกษา

3) ตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา (Content Validity) โดยผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตรและการสอน และด้านการประเมินผล จำนวนทั้งสิ้น 3 ท่าน และนำมาปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะ และมีค่าระดับอยู่ที่ 1.00

4. วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล มีรายละเอียด

4.1 คณะผู้วิจัยติดต่อขอความร่วมมือจากผู้บริหารมหาวิทยาลัย ผู้บริหารคณะ คณะกรรมการดำเนินงาน/อาจารย์ประจำหลักสูตร ผู้สอน/กรรมการตรวจสอบวิทยานิพนธ์ สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน

นักศึกษาที่กำลังศึกษาในสาขาวิชาหลักสูตรและการสอน เพื่อขออนุญาตหมายกำหนดเวลาการสัมภาษณ์ หรือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถาม

4.2 คณะผู้วิจัยรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มเป้าหมาย ครบตามจำนวนที่กำหนด โดยเก็บข้อมูลจากการสัมภาษณ์ผู้บริหารโดยใช้แบบสัมภาษณ์อย่างมีโครงสร้าง เก็บข้อมูลจากคณาจารย์โดยใช้แบบสอบถาม และเก็บข้อมูลจากนักศึกษาปัจจุบันโดยใช้แบบสอบถามความคิดเห็นและการสนทนากลุ่ม (Focus Group)

4.3 นำผลที่ได้มาวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ และการวิเคราะห์เนื้อหา

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

5.1 การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามความคิดเห็นด้วยค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) โดยนำค่าเฉลี่ยที่ได้จากการคำนวณไปเทียบกับเกณฑ์ในการประเมินที่ได้กำหนดไว้ โดยกำหนดเกณฑ์การวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยตามแนวคิดของเบสท์ (Best, 1977. อ้างถึงใน มาเรียม นิลพันธุ์, 2558: 196)

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 4.50 -5.00 หมายถึง	มีความเหมาะสมและสอดคล้องในระดับมากที่สุด
ค่าเฉลี่ยระหว่าง 3.50 -4.49 หมายถึง	มีความเหมาะสมและสอดคล้องในระดับมาก
ค่าเฉลี่ยระหว่าง 2.50 -3.49 หมายถึง	มีความเหมาะสมและสอดคล้องในระดับปานกลาง
ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.50 -2.49 หมายถึง	มีความเหมาะสมและสอดคล้องในระดับน้อย
ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.00 -1.49 หมายถึง	มีความเหมาะสมและสอดคล้องในระดับน้อยที่สุด

5.2 วิเคราะห์ข้อคำถามปลายเปิด และผลที่ได้จากการสัมภาษณ์คณะผู้วิจัยได้นำมาจัดหมวดหมู่และลำดับของคำตอบเพื่อนำไปวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) และนำเสนอผลการวิเคราะห์ในลักษณะความเรียง

6. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ (frequency) ค่าร้อยละ (%) ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

การประเมินหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร สรุปผลได้ดังนี้

1. ผลการประเมินหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร โดยภาพรวม พบว่า นักศึกษา และผู้สอน/กรรมการตรวจสอบวิทยานิพนธ์ มีความคิดเห็นว่าเหมาะสมอยู่ในระดับมาก และในรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ด้านผลผลิต และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ด้านปัจจัยนำเข้า

2. ผลการประเมินด้านบริบท ในภาพรวมและรายข้อ พบว่า มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อในส่วนของ นักศึกษาปัจจุบัน พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ด้านรายวิชาได้ส่งเสริม นักศึกษามีความสามารถในการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ รายวิชาช่วยให้ผู้เรียนตระหนักในความสำคัญทางวัฒนธรรมทั้งระดับท้องถิ่นและระดับสากล ในส่วนของผู้สอน/กรรมการตรวจสอบวิทยานิพนธ์ แบ่งได้ 2 ด้าน ดังนี้

2.1 ด้านบริบทเกี่ยวกับความคิดเห็นที่มีต่อวัตถุประสงค์ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ด้านวัตถุประสงค์หลักสูตรบ่งบอกคุณลักษณะผู้สำเร็จการศึกษาด้านความสามารถในการนำความรู้ไปปฏิบัติ/ทักษะ และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ด้านวัตถุประสงค์หลักสูตรบ่งบอกคุณลักษณะผู้สำเร็จการศึกษาด้านคุณลักษณะบัณฑิต

2.2 ด้านบริบทเกี่ยวกับความคิดเห็นที่มีต่อรายวิชาพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ รายวิชาได้ส่งเสริมนักศึกษาความสามารถในการพัฒนาหลักสูตรและรายวิชาได้ส่งเสริมนักศึกษาความสามารถในการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ในระดับมาก และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ รายวิชาช่วยให้ผู้เรียนตระหนักในความสัมพันธ์ทางวัฒนธรรมทั้งระดับท้องถิ่นและระดับสากล

3. ผลการประเมินด้านปัจจัยนำเข้า ในภาพรวมและรายข้อ พบว่า มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก โดยแบ่งเป็น 2 ด้าน คือ 1) สื่อที่ใช้ในการจัดการเรียนรู้ และ 2) รายวิชาในหลักสูตร โดยมีรายละเอียด ดังต่อไปนี้

3.1 ผลประเมินด้านสื่อที่ใช้ในการจัดการเรียนรู้ เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อในส่วนของ นักศึกษาปัจจุบัน พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ด้านการจัดการด้านเวลาในชั่วโมงเรียน โดยมุ่งเน้นไม่ให้เกิดความสูญเปล่าของช่วงเวลาในการเรียนรู้ และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ มีหน่วยงาน องค์กรจากภายนอก ให้การสนับสนุนด้านเครื่องมือ เทคโนโลยีที่ใช้ในการจัดการเรียนรู้ ในส่วนของผู้สอน/กรรมการตรวจสอบวิทยานิพนธ์พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ในประเด็นอาจารย์ให้คำแนะนำปรึกษา ในการปรับพฤติกรรมการเรียนรู้ที่เหมาะสมและมีบุคลากรภายนอก (วิทยากร ผู้ทรงคุณวุฒิ) เข้ามาร่วมในระบบการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาความรู้และกระบวนการคิด และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ หน่วยงาน องค์กรจากภายนอก ให้การสนับสนุนด้านเครื่องมือ เทคโนโลยีที่ใช้ในการจัดการเรียนรู้

3.2 ผลประเมินด้านรายวิชาในหลักสูตร แบ่งเป็นด้านโครงสร้างรายวิชา และด้านรายวิชาแบ่งเป็น 4 กลุ่มรายวิชา ได้แก่ รายวิชาพื้นฐาน รายวิชาบังคับ รายวิชาเลือก และรายวิชาวิทยานิพนธ์/ค้นคว้าอิสระ มีรายละเอียด ดังนี้

3.2.1 โครงสร้างรายวิชา พบว่า มีความเหมาะสมในภาพรวมอยู่ในระดับมาก

3.2.2 รายวิชาพื้นฐาน เมื่อพิจารณาในภาพรวมและรายข้อพบว่า ภาพรวมของกลุ่มรายวิชาพื้นฐานมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ในส่วนความคิดเห็นรายข้อของรายวิชาพื้นฐานของ นักศึกษาปัจจุบันพบว่า พบว่า รายวิชาที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ วิชาการวัดและประเมินผลทางการศึกษาสำหรับครู รายวิชาที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ วิชาภาษาอังกฤษสำหรับครู ในส่วนของผู้สอน/กรรมการตรวจสอบวิทยานิพนธ์พบว่า รายวิชาที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ วิชาสถิติเพื่อการวิจัยทางการศึกษาและวิชาภาษาอังกฤษสำหรับครู และรายวิชาที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ รายวิชาสื่อวัตกรรมการเรียนการสอน และพื้นฐานทางการศึกษาเพื่อพัฒนาวิชาชีพ

3.2.3 รายวิชาบังคับ เมื่อพิจารณาภาพรวม พบว่า ภาพรวมของกลุ่มรายวิชาบังคับมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ในส่วนความคิดเห็นรายข้อของรายวิชาบังคับของ นักศึกษาปัจจุบันพบว่า พบว่า รายวิชาที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด วิชาระเบียบวิธีวิจัยทางหลักสูตรและการสอน และรายวิชาที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ สัมมนาบูรณาการหลักสูตรและการสอนวิชาเอก ในส่วนของผู้สอน/กรรมการตรวจสอบวิทยานิพนธ์พบว่า

รายวิชาที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ รายวิชาทฤษฎีหลักสูตรและการพัฒนาหลักสูตร และรายวิชาที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ และพื้นฐานทางการศึกษาเพื่อพัฒนาวิชาชีพสมมนาบูรณาการหลักสูตรและการสอนวิชาเอก

3.2.4 รายวิชาเลือก เมื่อพิจารณาภาพรวม พบว่า ภาพรวมของกลุ่มรายวิชาเลือกมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ในส่วนความคิดเห็นรายข้อของรายวิชาบังคับของนักศึกษาปัจจุบัน พบว่า รายวิชาที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด วิชาหลักสูตรและการสอนเพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการคิดและรายวิชาที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ วิชาฝึกปฏิบัติการสอน ในส่วนของผู้สอน/กรรมการตรวจสอบวิทยานิพนธ์ พบว่า รายวิชาที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ วิชาประเด็นและแนวโน้มด้านหลักสูตรและวิชาปัญหาหลักสูตรในการศึกษายุคปัจจุบันและรายวิชาที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ วิชาฝึกปฏิบัติการสอน

3.2.5 รายวิชาวิทยานิพนธ์/ค้นคว้าอิสระ เมื่อพิจารณาภาพรวม พบว่า ภาพรวมของกลุ่มรายวิชาเลือกมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ในส่วนความคิดเห็นรายข้อของรายวิชาบังคับของนักศึกษาปัจจุบัน และผู้สอน/กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ พบว่า รายวิชาที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด วิชาวิทยานิพนธ์ และรายวิชาที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ วิชาค้นคว้า

4 ผลประเมินด้านกระบวนการ ในภาพรวม พบว่า มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก โดยแบ่งเป็น 2 ด้าน ได้แก่ ด้านกระบวนการจัดการเรียนรู้ และด้านการวัดและประเมินผล โดยผลการความคิดเห็นในการประเมิน ดังนี้

4.1 ผลประเมินด้านกระบวนการจัดการเรียนรู้ เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อในส่วนของนักศึกษาปัจจุบัน พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ในชั้นเรียนอาจารย์และนักศึกษามีปฏิสัมพันธ์ร่วมกัน และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ มีการปฏิบัติการวิจัยทางด้านหลักสูตรและการสอนที่เน้นชุมชนและภูมิปัญญาท้องถิ่น ในส่วนของผู้สอน/กรรมการตรวจสอบวิทยานิพนธ์ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ การตั้งคำถามกระตุ้นให้กับนักศึกษาได้รับการกล้าซักถามเพื่อพัฒนาความรู้และการกระตุ้นนักศึกษาได้รับการให้มีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นในชั้นเรียน(Interactive Communication) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ การเชื่อมโยงการวิจัยทางด้านหลักสูตรและการสอนที่เน้นชุมชนและภูมิปัญญาท้องถิ่น เช่นเดียวกับนักศึกษา

4.2 ผลการประเมินด้านกระบวนการวัดและประเมินผล เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อในส่วนของนักศึกษาปัจจุบัน พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ การประเมินในรูปแบบของคณะทำงาน (อาจารย์ คณะอาจารย์ และนักศึกษา) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ มีการประเมินกระบวนการเรียนรู้มีใช้พิจารณาเฉพาะผลงานเท่านั้น ในส่วนของผู้สอน/กรรมการตรวจสอบวิทยานิพนธ์ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ การประเมินความก้าวหน้าของนักศึกษาที่บรรลุจุดประสงค์การเรียนรู้เป็นปรนัยตรวจสอบได้ และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ นักศึกษาได้ร่วมประเมินพัฒนาการในการเรียนรู้ และปรับแผนการจัดการเรียนรู้ และการประเมินกระบวนการเรียนรู้มีใช้พิจารณาเฉพาะผลงานเท่านั้น

5 ผลการประเมินด้านผลผลิต ในภาพรวมและรายข้อ พบว่า มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อในส่วนของนักศึกษาปัจจุบัน พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ มีคุณธรรมในวิชาชีพครู และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ สามารถปฏิบัติงานเป็นนักพัฒนาหลักสูตร หรือฝ่ายวิชาการของสถานศึกษาหรือผู้สอน ในส่วนของผู้สอน/กรรมการตรวจสอบวิทยานิพนธ์ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ นักศึกษามีความรู้

ความเข้าใจ และเชี่ยวชาญด้านหลักสูตรและการสอนและสามารถศึกษาค้นคว้าวิจัยด้านการศึกษาศาสตร์และการสอนและข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ นักศึกษาสามารถปฏิบัติงานเป็นนักพัฒนาหลักสูตร หรือฝ่ายวิชาการของสถานศึกษาหรือผู้สอน

6 ผลการศึกษาปัญหา และแนวทางการพัฒนาปรับปรุงหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน พบว่า มีปัญหาและข้อเสนอแนะในด้านต่าง ๆ ดังนี้

ด้านบริบท พบว่า รายวิชาในส่วนของการจัดการเรียนรู้ยังมีสัดส่วนที่น้อยไปเมื่อเทียบกับรายวิชาทางด้านหลักสูตร

ด้านปัจจัยนำเข้า พบว่า คณะควรมีการจัดทำห้องสมุดเฉพาะทางของคณะ ในห้องเรียนระบบสัญญาณไร้สาย(WIFI)ไม่มีและไม่เสถียรใช้งานไม่ได้ ฐานข้อมูลวิชาการเทคโนโลยีสารสนเทศมีจำนวนมากแต่ยังไม่คุ้มค่า หลักสูตรไม่มีคู่มือให้นักศึกษาและเห็นควรจัดทำคู่มือหลักสูตร ในส่วนของวิทยากรภายนอกมาให้ความรู้ยังมีจำนวนน้อย รายวิชาบางรายวิชาไม่เปิดให้นักศึกษาลงทะเบียน และควรมีการจัดการศึกษาดูงานภายนอกในหน่วยงานที่มีการปฏิบัติที่ดี

ด้านกระบวนการ พบว่า ในการจัดการเรียนการสอนอาจารย์ผู้สอนร่วมในรายวิชาเดียวกันสั่งงานซ้ำซ้อนกันและอยากให้อาจารย์มีเอกสารตำราคำสอนเป็นของตนเอง และไม่ได้รับคำปรึกษาเรื่องอื่น ๆ เกี่ยวกับการเรียนเท่าที่ควรเพราะไม่มีอาจารย์ที่ปรึกษาทางวิชาการควรมีการแต่งตั้งอาจารย์ที่ปรึกษาทางวิชาการ

ด้านผลผลิต พบว่า นักศึกษา/อาจารย์ผู้สอนและคณะกรรมการพิจารณาวิทยานิพนธ์ เห็นว่ามีความเหมาะสม

อภิปรายผล

ผลการประเมินหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร โดยภาพรวม พบว่า นักศึกษา และผู้สอน/กรรมการตรวจสอบวิทยานิพนธ์ มีความคิดเห็นที่เหมาะสมอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาประเมินหลักสูตรระดับมหาบัณฑิตที่ประเมินโดยใช้รูปแบบ CIPP Model ใน 4 ด้าน ได้แก่ บริบท ปัจจัยนำเข้า กระบวนการ และผลผลิต ของพงศ์ประเสริฐ หกสุวรรณ และนุสรา พิระพัฒน์พงศ์ (2559) ได้ศึกษาการประเมินหลักสูตรและความคิดเห็นของผู้ใช้บัณฑิต : กรณีศึกษาหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ผลการวิจัยพบว่าภาพรวมของการผลการประเมินความเหมาะสมของหลักสูตรอยู่ในระดับมากและสอดคล้องกับสมคิด ดวงจักร์ (2557) ได้ศึกษาวิจัยประเมินหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นต่อหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขารัฐประศาสนศาสตร์ อยู่ในระดับมากทุกด้าน และสอดคล้องกับผลการศึกษาการประเมินหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรการสอน และเทคโนโลยีการเรียนรู้ แขนงวิชาการสอนภาษาอังกฤษ หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ.2555 คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ (นิธิดา อติภัทรนันท์, 2560) พบว่า ผลของการประเมินหลักสูตรทั้ง 4 ด้าน ในด้านบริบท ด้านปัจจัยนำเข้า ด้านกระบวนการ และด้านผลผลิต อยู่ในระดับมากถึงมากที่สุด

ผลการประเมินด้านบริบท ในภาพรวมและรายข้อ พบว่า มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ในส่วนความคิดเห็นรายข้อที่มีต่อวัตถุประสงค์ของอาจารย์ผู้สอนและคณะกรรมการผู้พิจารณาวิทยานิพนธ์ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ด้านวัตถุประสงค์หลักสูตรบ่งบอกคุณลักษณะผู้สำเร็จการศึกษาด้านความสามารถในการนำความรู้ไปปฏิบัติ/ทักษะ สอดคล้องกับธารง บัวศรี (2532: 8) จุดหมายของหลักสูตร (Curriculum Aims) หมายถึง ผลส่วนรวมที่ต้องการให้เกิดแก่ผู้เรียนหลังจากการเรียนรู้จบหลักสูตร ซึ่งสะท้อนถึงเป้าหมายสำคัญของการจัดการศึกษาในหลักสูตรและปริณฑ์ (Print. 1993: 32) กล่าวว่า วัตถุประสงค์ของหลักสูตรที่ได้นั้นควรมีลักษณะสอดคล้องกับความต้องการของสังคมและชาติ สอดคล้องกับวัฒนธรรม และต้องสอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน และนักศึกษาปัจจุบันผู้ตอบแบบประเมินเห็นว่ารายวิชาในหลักสูตรได้ส่งเสริมให้นักศึกษามีความสามารถในการพัฒนาการจัดการเรียนรู้มีค่าเฉลี่ยสูงสุด และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ รายวิชาช่วยให้ผู้เรียนตระหนักในความสำคัญทางวัฒนธรรมทั้งระดับท้องถิ่นและระดับสากลซึ่งสอดคล้องกับความคิดเห็นของผู้สอน/กรรมการตรวจสอบวิทยานิพนธ์ ดังนั้นในการพัฒนาปรับปรุงรายวิชารวมถึงคำอธิบายรายวิชาต้องพิจารณาบูรณาการวัฒนธรรมของสังคมไทยและสังคมโลก

ผลการประเมินด้านปัจจัยนำเข้า ในภาพรวมและรายข้อ พบว่า มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก โดยแบ่งเป็น 2 ด้าน คือ 1) ผลประเมินด้านสื่อที่ใช้ในการจัดการเรียนรู้ในเรื่องหน่วยงาน องค์กรจากภายนอก ให้การสนับสนุนด้านเครื่องมือ เทคโนโลยีที่ใช้ในการจัดการเรียนรู้ พบว่า ทั้งนักศึกษาและอาจารย์ผู้สอน/กรรมการตรวจสอบวิทยานิพนธ์ ต่างให้ความเห็นตรงกันว่าในประเด็นดังกล่าวมีระดับความเหมาะสมอยู่ในระดับน้อยที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับผลการสัมภาษณ์นักศึกษาเกี่ยวกับสภาพการจัดการหลักสูตรด้านทรัพยากรและสื่อที่ใช้ในการจัดการเรียนรู้ พบว่า ในห้องเรียนระบบสัญญาณไร้สาย(WIFI)ไม่มี และไม่เสถียรใช้งานไม่ได้ ฐานข้อมูลวิชาการ เทคโนโลยีสารสนเทศมีจำนวนมากแต่ยังไม่คุ้มค่า หลักสูตรไม่มีคู่มือให้นักศึกษา ซึ่งมีความสำคัญยิ่งต่อการจัดการเรียนการสอนที่ ธารง บัวศรี (2532: 8) ได้เสนอแนวคิดไว้ว่า ที่สำคัญอีกประการหนึ่งขององค์ประกอบของหลักสูตร คือ วัสดุหลักสูตรและสื่อการเรียนการสอน (Curriculum Materials and Instructional Media) หมายถึง เอกสารสิ่งพิมพ์ แผ่นฟิล์ม แถบวีดิทัศน์ฯลฯและวัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ รวมทั้งอุปกรณ์โสตทัศนศึกษา เทคโนโลยีการศึกษาและอื่น ๆ ที่ช่วยส่งเสริมคุณภาพและประสิทธิภาพการเรียนการสอน ดังนั้นการจัดเตรียมความพร้อมของสื่อการจัดการเรียนรู้จึงสำคัญ ซึ่งสอดคล้องกับสมคิด ดวงจักร์ (2557) ได้ทำประเมินหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง พบว่า การให้งบประมาณเพื่อการสนับสนุนการทำผลงานทางวิชาการ และการอำนวยความสะดวกด้านสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ที่เหมาะสมต่อการจัดการเรียนการสอนมีความสำคัญในการพัฒนาหลักสูตร และ 2) ผลประเมินด้านรายวิชาในหลักสูตร พบว่า ความคิดเห็นด้านโครงสร้างรายวิชามีความเหมาะสมในภาพรวมอยู่ในระดับมาก รายวิชาพื้นฐาน และรายวิชาบังคับ มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ในส่วนรายวิชาเลือก เมื่อพิจารณาภาพรวม พบว่า ภาพรวมของกลุ่มรายวิชาเลือก และรายวิชาวิทยานิพนธ์/ค้นคว้าอิสระ มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก โดยที่มีความต้องการให้มีการจัดรายวิชาด้านการจัดการเรียนรู้เพิ่มมากขึ้น พร้อมทั้งมีการจัดการศึกษาดูงานภายนอกหน่วยงานที่มีการปฏิบัติที่ดี

ผลประเมินด้านกระบวนการ ในภาพรวม พบว่า มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก โดยพบว่า 1) ด้านกระบวนการจัดการเรียนรู้ และด้านการวัดและประเมินผล ผลประเมินด้านกระบวนการจัดการการเรียนรู้

นักศึกษาปัจจุบัน มีข้อคิดเห็นว่า ในชั้นเรียนอาจารย์และนักศึกษามีปฏิสัมพันธ์ร่วมกันอยู่ในระดับมากที่สุด และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ มีการปฏิบัติการวิจัยทางด้านหลักสูตรและการสอนที่เน้นชุมชนและภูมิปัญญาท้องถิ่น สอดคล้องกับความคิดเห็นของผู้สอน/กรรมการตรวจสอบวิทยานิพนธ์ 2) ผลการประเมินด้านกระบวนการวัดและประเมินผล เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อในส่วนของนักศึกษาปัจจุบัน พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ การประเมินในรูปแบบของคณะทำงาน (อาจารย์ คณะอาจารย์ และนักศึกษาพบว่า โดยที่อาจารย์ผู้สอน/กรรมการพิจารณาวิทยานิพนธ์มีความเห็นในเรื่องการประเมินความก้าวหน้าของนักศึกษาที่บรรลุจุดประสงค์การเรียนรู้เป็นปรนัยตรวจสอบได้เหมาะสมมากที่สุด และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ มีการประเมินกระบวนการเรียนรู้มีใช้พิจารณาเฉพาะผลงานเท่านั้น ในส่วนของสอดคล้องกันกับนักศึกษาปัจจุบันกับผู้สอน/กรรมการตรวจสอบวิทยานิพนธ์ และจากผลการสัมภาษณ์นักศึกษาในประเด็นกระบวนการจัดการเรียนรู้และการประเมินผล สอดคล้องกับ มาเรียม นิลพันธุ์ (2555) ได้ศึกษาวิจัยการประเมินหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการนิเทศ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร พบว่า กระบวนการจัดการเรียนรู้มีบรรยากาศเรียนรู้แบบร่วมมือกัน มีการปฏิบัติการวิจัยทางด้านหลักสูตรและการนิเทศ นักศึกษามีส่วนร่วมในการวางแผนการออกแบบการจัดการเรียนรู้ มีการประเมินความก้าวหน้าและพัฒนาการ นอกจากนี้แล้วผลจากการสัมภาษณ์นักศึกษา พบว่า ในการจัดการเรียนการสอนอาจารย์ผู้สอนร่วมในรายวิชาเดียวกันสั่งงานซ้ำซ้อนกันและอยากให้อาจารย์มีเอกสารตำราคำสอนเป็นของตนเอง และไม่ได้รับคำปรึกษาเรื่องอื่น ๆ เกี่ยวกับการเรียนเท่าที่ควร

ผลการประเมินด้านผลผลิต ในภาพรวมและรายข้อ พบว่า มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อในส่วนของนักศึกษาปัจจุบัน พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ มีคุณธรรมในวิชาชีพครู และในส่วนความคิดเห็นของผู้สอน/กรรมการตรวจสอบวิทยานิพนธ์ คือ นักศึกษามีความรู้ความเข้าใจ และเชี่ยวชาญด้านหลักสูตรและการสอนและสามารถศึกษาค้นคว้าวิจัยด้านการศึกษาศาสตร์ และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ สามารถปฏิบัติงานเป็นนักพัฒนาหลักสูตร หรือฝ่ายวิชาการของสถานศึกษาหรือผู้สอนและข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ นักศึกษาสามารถปฏิบัติงานเป็นนักพัฒนาหลักสูตร หรือฝ่ายวิชาการของสถานศึกษาหรือผู้สอน ซึ่งในประเด็นนี้มีสอดคล้องกันกับนักศึกษาปัจจุบันกับผู้สอน/กรรมการตรวจสอบวิทยานิพนธ์ ซึ่งในการประเมินผลผลิตดังกล่าว อาจจะต้องเพิ่มการประเมินจากกลุ่มผู้ใช้นิตเพิ่มเติมเพื่อสะท้อนภาพผลผลิตได้อย่างชัดเจนมากยิ่งขึ้น เพราะว่า ในปัจจุบันยังไม่มีผู้สำเร็จการศึกษา และตัวนักศึกษายังไม่ได้ผ่านกระบวนการจัดการศึกษาทั้งหมดอาจจะทำให้ไม่มั่นใจในการในการที่จะเป็นนักวิชาการทางการพัฒนาหลักสูตรและการสอน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการประเมินหลักสูตรไปใช้

ผลจากการวิจัยการประเมินหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร เพื่อการพัฒนาปรับปรุงหลักสูตรให้มีประสิทธิภาพต่อไป คณะผู้วิจัยจึงขอเสนอข้อเสนอแนะสำหรับการปรับปรุงหลักสูตร ดังนี้

1. ผลการวิจัย พบว่า ด้านบริบท รายวิชาทางการสอนยังมีสัดส่วนที่น้อยกว่ารายวิชาด้านหลักสูตร ควรทบทวนเรื่องสัดส่วนของการจัดรายวิชาที่เกี่ยวข้องให้มีสัดส่วนที่เหมาะสม ดังนั้น ควรบูรณาการรายวิชาด้านหลักสูตรที่มีเนื้อหาใกล้เคียงเป็นรายวิชาเดียวกัน และเพิ่มรายวิชาทางการสอนหรือปรับปรุงแก้ไขคำอธิบายรายวิชาให้มีเนื้อหาเน้นกระบวนการสอนมากขึ้น

2. ผลการวิจัยพบว่า ด้านปัจจัยนำเข้า ซึ่งมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากแต่ก็ต่ำกว่าด้านอื่นๆ โดยพบว่า ด้านสื่อที่ใช้ในการจัดการเรียนรู้ ห้องเรียนอุปกรณ์เทคโนโลยีสื่อการเรียนการสอนและสารสนเทศไม่เอื้อต่อการใช้งาน ระบบสัญญาณเครือข่ายอินเทอร์เน็ตไร้สายไม่สามารถเชื่อมต่อได้ รวมถึงสิ่งอำนวยความสะดวกในห้องเรียนขาดการดูแลรักษาไม่สามารถใช้งานได้เต็มประสิทธิภาพ การได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานองค์กรจากภายนอก ด้านเครื่องมือ เทคโนโลยีที่ใช้ในการจัดการเรียนรู้อย่างน้อยรวมถึงห้องสมุดที่มีหนังสือและสารสนเทศเฉพาะทางของคณะศึกษาศาสตร์ที่ยังไม่มี ดังนั้นคณะกรรมการบริหารหลักสูตร ภาควิชา คณะศึกษาศาสตร์ควรเตรียมความพร้อมด้านงบประมาณเพื่อการปรับปรุงและพัฒนาให้อยู่ในสภาพพร้อมใช้งาน และประสานงานกับหน่วยงานทั้งภายในและภายนอกในการอำนวยความสะดวก เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการจัดการเรียนการสอนในหลักสูตรต่อไป และเห็นควรจัดทำคู่มือหลักสูตร และใน ด้านรายวิชาในหลักสูตร พบว่า การประเมินภาพรวมของรายวิชาอยู่ในระดับมาก แต่ควรจะต้องพิจารณาทบทวนการจัดการรายวิชาที่มีระบุในหลักสูตรและไม่เปิดสอน พร้อมทั้งควรมีรายวิชาที่จัดการศึกษาดูงานภายนอกหน่วยงานที่มีการปฏิบัติที่ดีเพื่อเสริมสร้างประสบการณ์การตรงในหลายมิตินอกจากการจัดการเรียนการสอนในสถาบัน

3. ผลการวิจัยพบว่า ด้านกระบวนการ พบว่า นักศึกษาไม่มีอาจารย์ที่ปรึกษาทางวิชาการ สืบเนื่องเพราะหลักสูตรนี้เป็นหลักสูตรที่บริหารเชิงบูรณาการ คณะกรรมการบริหารหลักสูตรควรแต่งตั้งอาจารย์ประจำหลักสูตรเป็นอาจารย์ที่ปรึกษาของนักศึกษาในทุกชั้นปี การปฏิบัติการวิจัยทางด้านหลักสูตรและการสอนที่เน้นชุมชนและภูมิปัญญาท้องถิ่น มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับที่น้อยที่สุดในความเห็นที่สอดคล้องกันของนักศึกษาและอาจารย์ผู้สอนได้ฝึกปฏิบัติการวิจัยทางด้านหลักสูตรและการสอนที่เน้นชุมชนและภูมิปัญญาท้องถิ่นมากยิ่งขึ้น และควรส่งเสริมให้อาจารย์ผู้สอนผลิตเอกสารประกอบการสอน คำสอน และตำราที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอนในหลักสูตรนี้ คณะกรรมการบริหารหลักสูตรควรประสานความร่วมมือ กับ ภาควิชา และคณะในการสนับสนุนงบประมาณ สำหรับการผลิตเอกสารทางวิชาการของอาจารย์ผู้สอนต่อไป

4. ผลการวิจัย พบว่า ด้านผลผลิต ในภาพมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด แต่นักศึกษายังไม่มีเชื่อมั่นใจตนเองในฐานะผู้เรียนด้านหลักสูตรและการสอน จะเห็นได้จากผลการประเมินในด้านนี้ เรื่องความสามารถปฏิบัติงานเป็นนักพัฒนาหลักสูตร หรือฝ่ายวิชาการของสถานศึกษาหรือผู้สอนที่มีค่าระดับคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับที่น้อยที่สุดของกลุ่ม ดังนั้น คณะกรรมการบริหารหลักสูตรต้องทบทวนอาจจะต้องกำหนดนโยบายหรือแนวทางการจัดการเรียนการสอนให้กับอาจารย์ผู้สอนที่จะส่งเสริมศักยภาพผู้เรียน สร้างความมั่นใจให้กับนักศึกษาในความรู้และความสามารถของตนในด้านหลักสูตรและการสอน

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการประเมินหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร ที่ครอบคลุมถึงผลกระทบจากการจัดหลักสูตร
2. ควรมีการประเมินหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน ในลักษณะของการวิพากษ์ โดยเชิญผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้ใช้บัณฑิต มาให้ข้อคิดเห็น และการเก็บรวบรวมข้อมูลควรมีการรวบรวมข้อมูลทางระบบออนไลน์

เอกสารอ้างอิง

ภาษาไทย

กระทรวงศึกษาธิการ. ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง กรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.

2552. [Online], accessed 20 October 2011. Available from

<http://www.mua.go.th/users/tqf-hed/>

คณะกรรมการการอุดมศึกษา, สำนักงาน (2558). คู่มือการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน ระดับอุดมศึกษา พ.ศ.2557. กรุงเทพมหานคร : ภาพพิมพ์

อึ้ง บัณฑิต. (2532). **ทฤษฎีหลักสูตร : การออกแบบและการพัฒนา**. กรุงเทพฯ: พัฒนาศึกษา.

พงศ์ประเสริฐ หกสุวรรณ และนุสรณ์ พิระพัฒน์พงศ์. (2559). การประเมินหลักสูตรและความคิดเห็นของผู้ใช้บัณฑิต : กรณีศึกษาหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีการศึกษา. คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา.

พรทิพย์ ไชยโส วสันต์ ทองไทย แม้นมาศ ลีลสัตยกุล. (2554). การประเมินหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาวิทยาศาสตร์ศึกษา. ภาควิชาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

นิธิดา อติภทรนันท์. (2560) “การประเมินหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตร การสอน และเทคโนโลยีการเรียนรู้แขนงวิชาการสอนภาษาอังกฤษหลักสูตรปรับปรุงพ.ศ.2555 คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่” วารสารวิชาการ Veridian E-Journal Silpakorn University : ฉบับภาษาไทย มนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์ และศิลปะ. ปีที่ 10 ฉบับที่ 1 (มกราคม - เมษายน 2560) : 694 – 708.

มาเรียม นิลพันธุ์. (2553). “การประเมินหลักสูตรที่เน้นการตัดสินใจโดยใช้วิธีเชิงระบบโดยใช้รูปแบบ CIPP Model” คู่มือการประเมินหลักสูตรระดับบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.

มาเรียม นิลพันธุ์ และคณะ. (2545). รายงานวิจัย การติดตามผลและแนวทางการพัฒนาหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนระดับบัณฑิตศึกษา ภาควิชาหลักสูตรและวิธีสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร. ภาควิชาหลักสูตรและวิธีสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร.

มาเรียม นิลพันธุ์. (2555). การประเมินหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตร และการนิเทศคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร. คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร.

มาเรียม นิลพันธุ์. (2558). วิจัยทางการศึกษา. นครปฐม: ศูนย์วิจัยและพัฒนาทางการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร.

สมคิด ดวงจักร. (2557). การประเมินหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง.

ภาษาต่างประเทศ

Caswell, H.L., and D.S. Campbell. (1935). **Curriculum Development**. New York : American Book Company.

Print, Murray. (1993). **Curriculum Development and Design**. Crow Nest : Allen & Unwin.

Oliva P.F. (1992). **Developing the Curriculum**. 3rd ed. New York : Harper Collins,

Taba, Hida. (1992). **Curriculum Development: Theory and Practice**. New York : Harcourt , Brace and World Inc.

Tyler, R.W. (1950). **Basic Principles of Curriculum and Instruction**. Chicago : University of Chicago Press.

Saylor , Galen J., and William A Alexander. (1974). **Planning Curriculum for Schools**. New York : Holt, Rinehart and Winston Inc.

Stufflebeam D. L. and Shinkfield A. J. (2007). **Evaluation theory, models & applications**. CA : Jossey - Bass.